

FI lausuntopyyntö VV

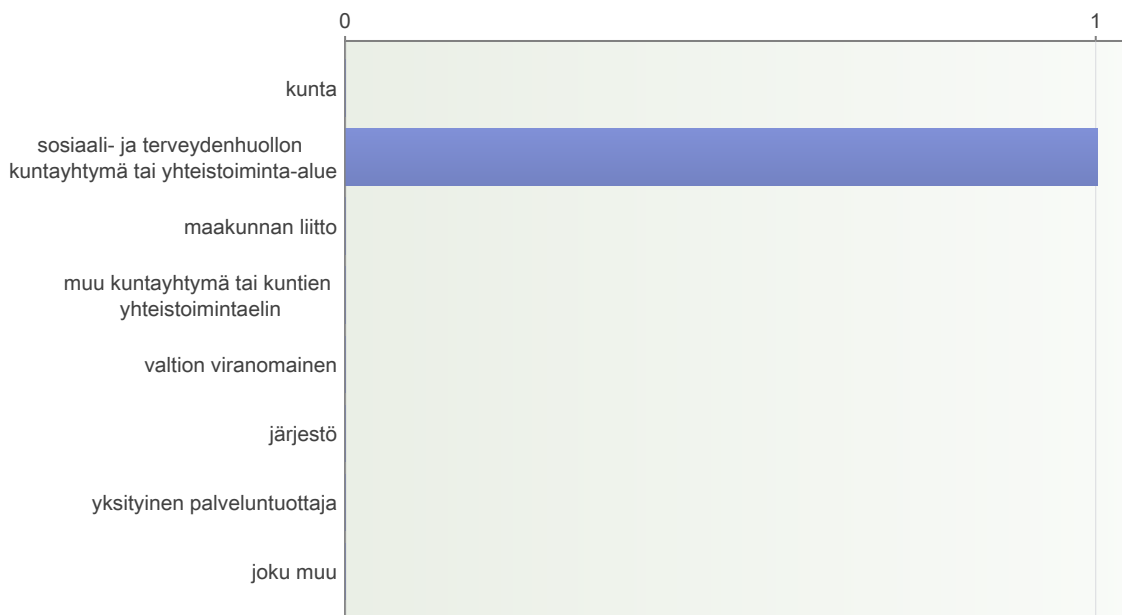
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	vs. hallintojohtaja Saara Pesonen	Puh. 0444174100, sähköposti saara.pesonen@isshp.fi	14.3.2017	Kuntayhtymähallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

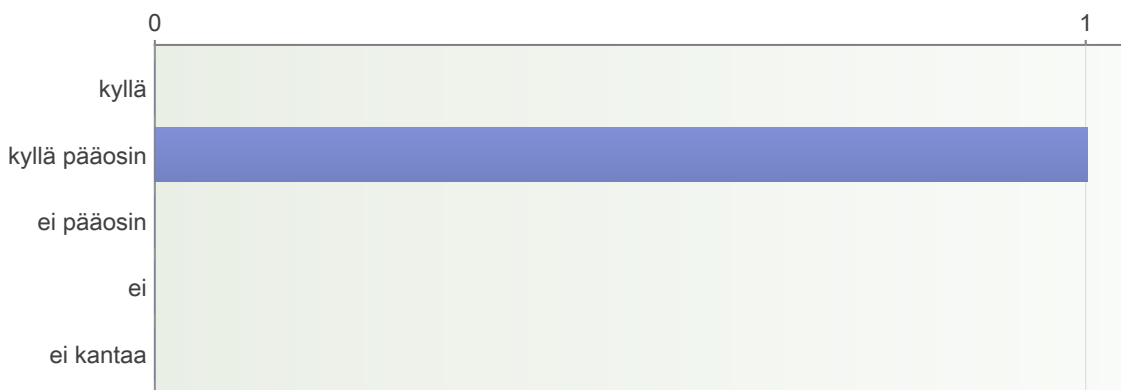
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiluonnos on keskeneräinen, kokonaisuus on vaikea hahmottaa saatikka arvioida. Valinnanvapautta koskeva uudistus ei vähennä sellaisenaan väestön terveys- ja hyvinvointieroja eikä myöskään paranna palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Väestön sekä taloudellinen että alueellinen epätasa-arvo tulee kasvamaan. Alueiden tasa-arvo ja palveluiden yhdenvertainen saatavuus riippuu sekä tuottajarahoituksesta että palveluntuottajille asetettavista ehdoista. Palveluihin ohjautuminen ei vaikuta erityisen yksinkertaiselta, mikä saattaa jopa hidastaa palveluihin hakeutumista etenkin.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

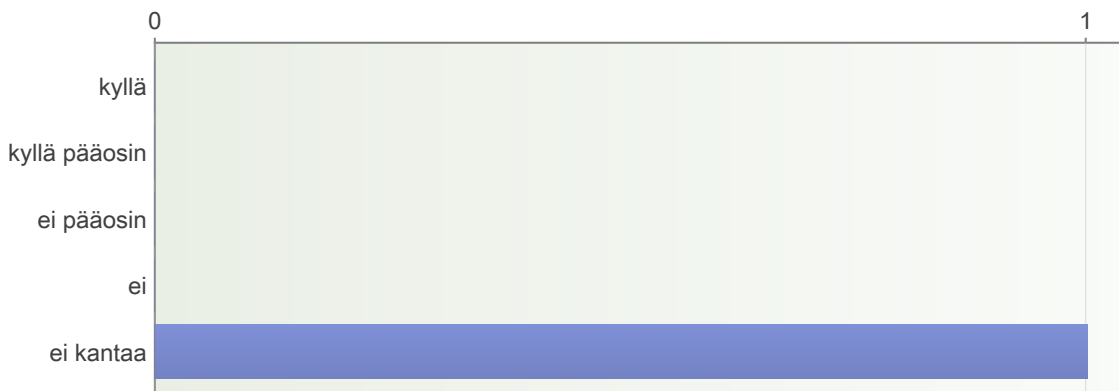
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet lisääntyvät mutta epäselväksi jää, tapahtuuko tämä tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko asiakkaalla riittävästi tietoa valintojen tekemiseksi esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmat kasaantuvat? Maksuseteli ja henkilökohtainen budjetointi ovat lähtökohtaisesti uusia ja hankalia käsitteitä esimerkiksi muistisairaalle tai vaikeavammaiselle asiakkaalle tai hänen omaiselleen. Yhden luukun periaate ei toteudu, kun palvelukokonaisuudessa on useita toimijoita.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

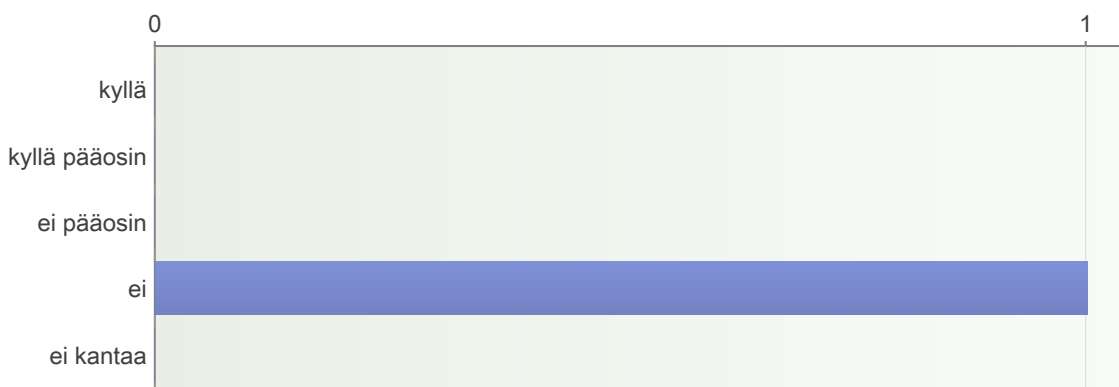
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys antaa mahdollisuuden asiakkaalle valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon. Omaan tilanteeseen sopivan palvelun valinta monimutkaisessa järjestelmässä on vaativa tehtävä ja edellyttää kykyä arvioida omaa palvelutarvetta. Luoko järjestelmä myös palvelujen tarvetta?

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitetTUja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

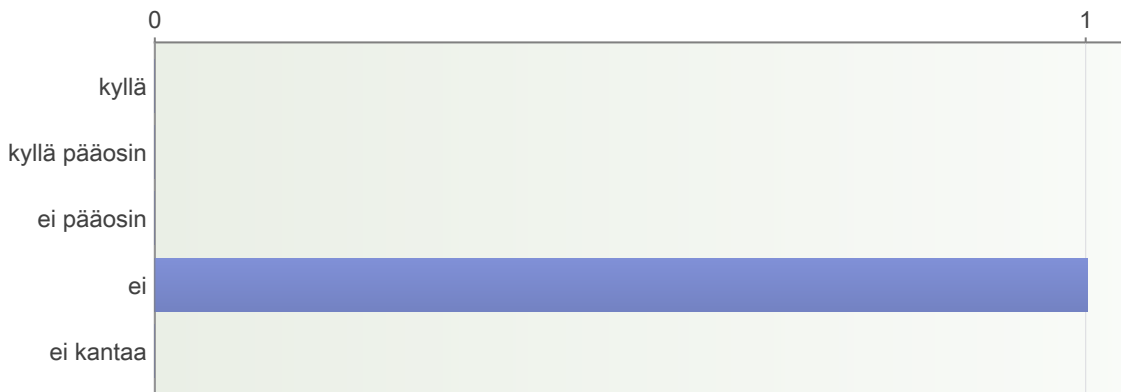
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Integraatio ei tule toteutumaan uudessa järjestelmässä vaan pirstaloituu niissäkin tapauksissa, joissa se on onnistuttu aikaisemmin toteuttamaan. Muissakin tapauksissa järjestelmät eivät tule olemaan valmiina vuonna 2019. Tehtävä on haasteellinen myös maakunnalle uutena järjestäjäorganisaationa, saati sitten laaja-alaisen palvelutarpeen omaavalle asiakkaalle tai asiakasryhmille. Palveluketjujen seuranta ja valvonta tulee olemaan täysin uudentyypistä toimintaa ja vaatii myös asiantuntijoilta uudenlaista osaamista.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

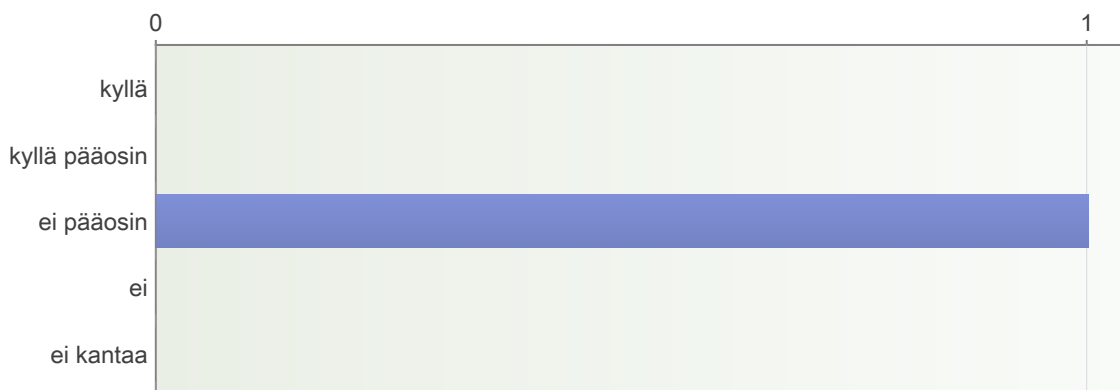
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus vaarantaa taloudellisen tavoitteen saavuttamisen. Kustannusten nousun riskejä on etenkin uudistuksen toimeenpanon alkuvaiheessa paljon, mm ict-investointeihin liittyen. Jos valinnanvapaus kasvattaa kustannuksia, kohdentuu väistämätön säästöpaino palvelujen kattavuuteen tai sisältöön. Kustannussäästö voi toteutua palveluohjauksella ja palvelujen priorisoinnilla, mutta ne eivät liity valinnanvapauteen.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

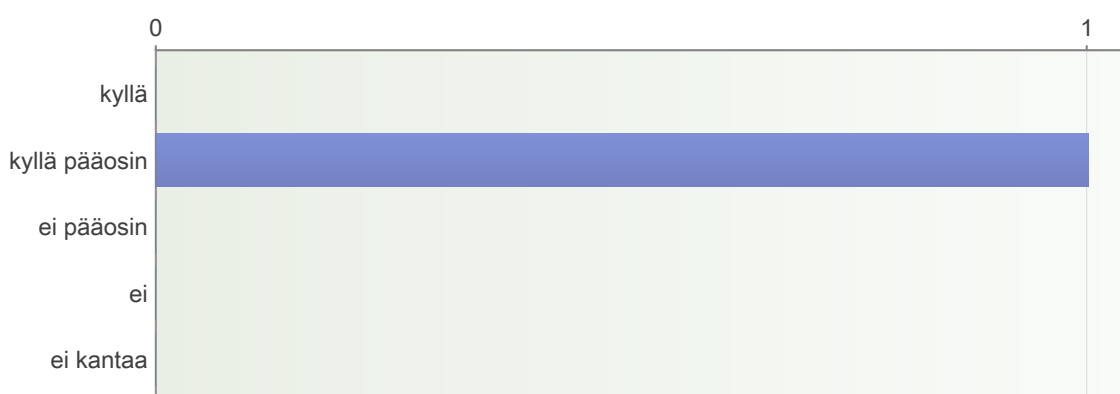
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan itsehallinnollinen päätösvalta kapenee valinnanvapauslainsäädännön myötä. Maakunnilla tulisi olla enemmän mahdollisuuksia päättää keinoista, joita ne voivat käyttää esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhtenä keinona on lisätä valinnanvapautta hallitusti esitettyä väljemmässä aikataulussa.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

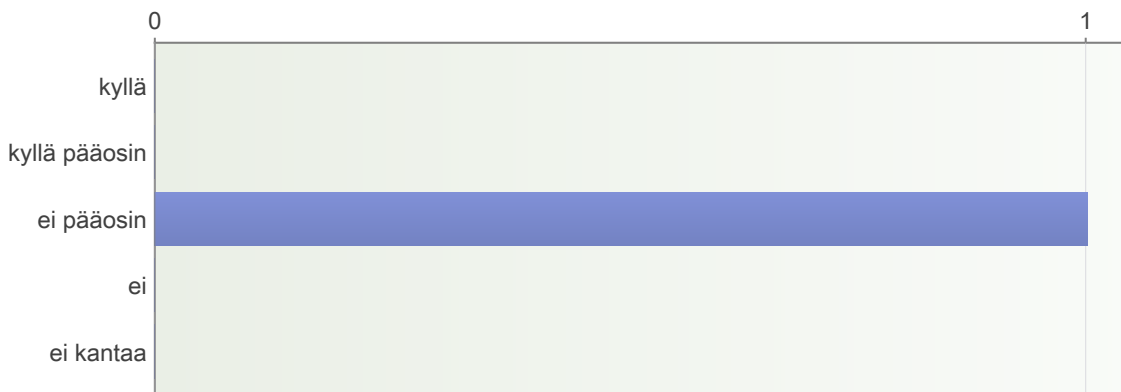
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja. Siinä onnistuminen kuitenkin edellyttää innovaatioihin kannustavaa toimintamallia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiötettävät ja maakunnan liikelaitoksen tuottamat palvelut ja niiden jakautuminen on haasteellinen asia. Uudistuksessa pyritään esimerkiksi erottamaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvittavat sosiaalihuollon palvelut pitkäaikaisesta palvelutarpeesta. Määrittelyminen on erittäin haasteellista ja jaottelu epätarkoituksenmukaista - palvelutarvetta on hankala ennustaa.

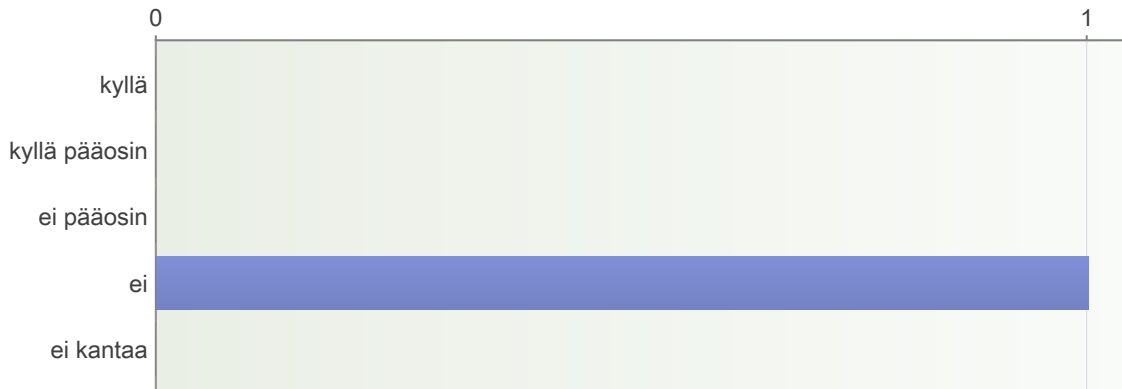
Säännös jättää maakunnalle mahdollisuuksia määritellä suoran valinnan palvelujen sisällöstä tarkemmin omista sopimuksistaan palveluntuottajan kanssa, ellei pykälään liittyvää asetuksenantovaltuutta käytetä. Alueellisiin markkina- ja muihin olosuhteisiin liittyvä maakuntien itsehallinnon mahdollistaminen suoran valinnan piiriin kuuluvien palvelujen määrittelyssä on kannatettavaa. Jos asiasta säädetään asetuksella, maakunnan rooli kaventuu lähes pelkästään rahoittajan rooliksi.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

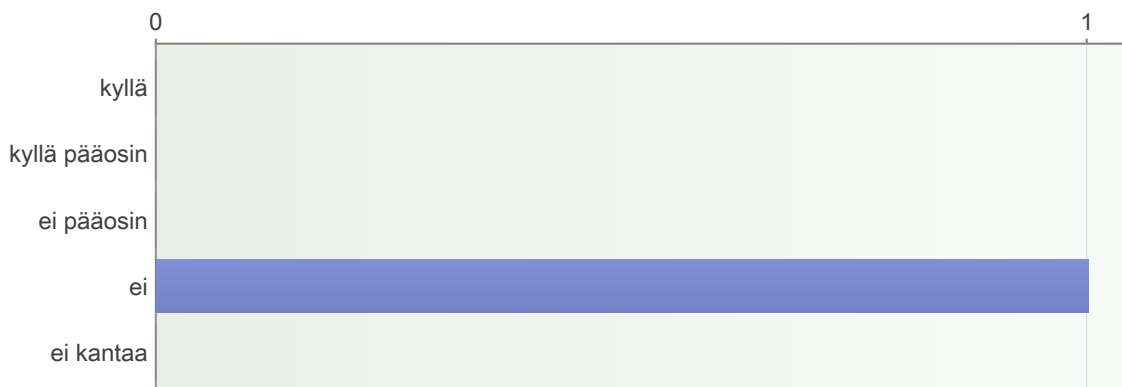
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan järjestämistä vastuu ei toteudu maksusetelijärjestelmässä suorien ohjausmahdollisuuksien puuttuessa. Tällöin kyseenalaistetaan myös asiakkaalle annettava palvelulupaus.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

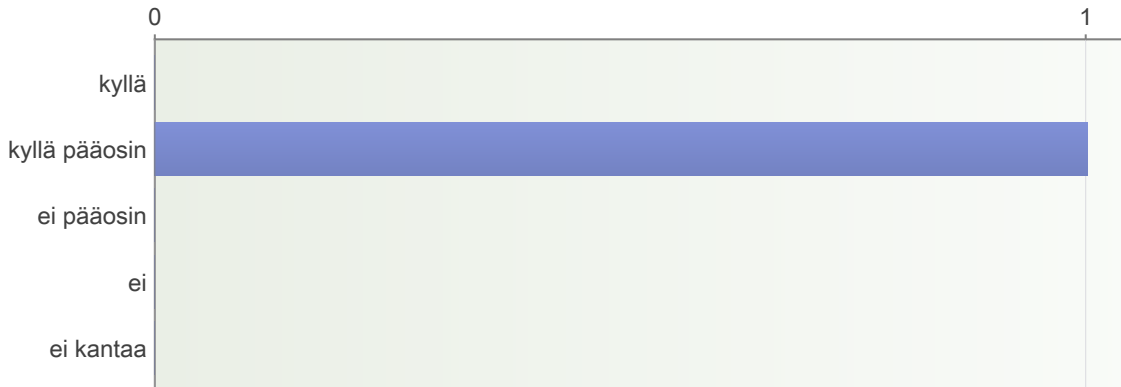
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksella ei ole mahdollisuutta puuttua ongelmaan, joka havaitaan maksusetelillä hankitussa palvelussa. Kokonaisvastuu hajautuu ja saattaa aiheuttaa viivettä palvelujen saannissa ja vaikuttavuudessa.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

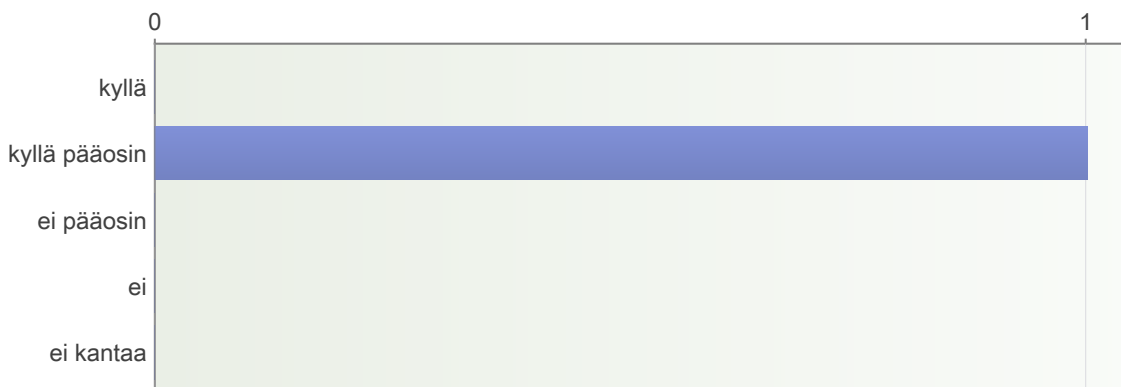
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä silloin, kun asiakkaalla on riittävästi tietoa ja ymmärrystä sekä kyky arvioida vaihtoehtoja.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus voi olla riittävä mutta ei välttämättä tarkoituksenmukainen. Joissakin sosiaalihuollon palveluissa voi olla tarpeen rajata oikeutta, jos esimerkiksi lapsen etu ei toteudu.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ei ratkaise ongelmaa valtakunnallisen rekisteröitymisen ja asiakaskohtaisen asiakassetelin välillä - asiakkaan asema ja oikeus ei välttämättä toteudu, jos asiakas ei tiedä mihin palveluihin hänellä on oikeus ja millaista laadun on oltava.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

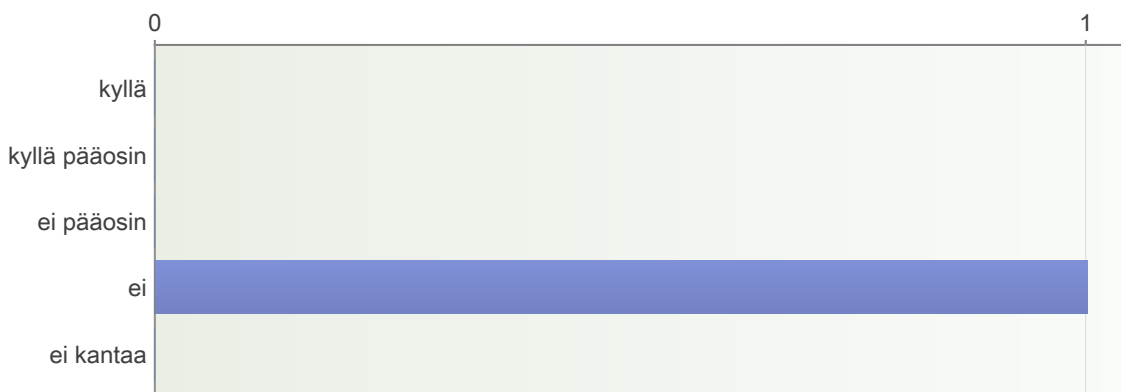
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelituottajien ohjaaminen on haasteellista. Maakunnan tulisi voida asettaa hyväksymiskriteerit asiakassetelin palveluntuottajalle. Lakiluonnoksessa jää epäselväksi mm. maakunnan ja erilaisten ostosopimusten hankinta- ja alihankintasuhteet. Asiakassetelijärjestelmä vauhdittaa sairaalatoimintojen ja muidenkin erityispalveluiden yhtiöittämistä.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

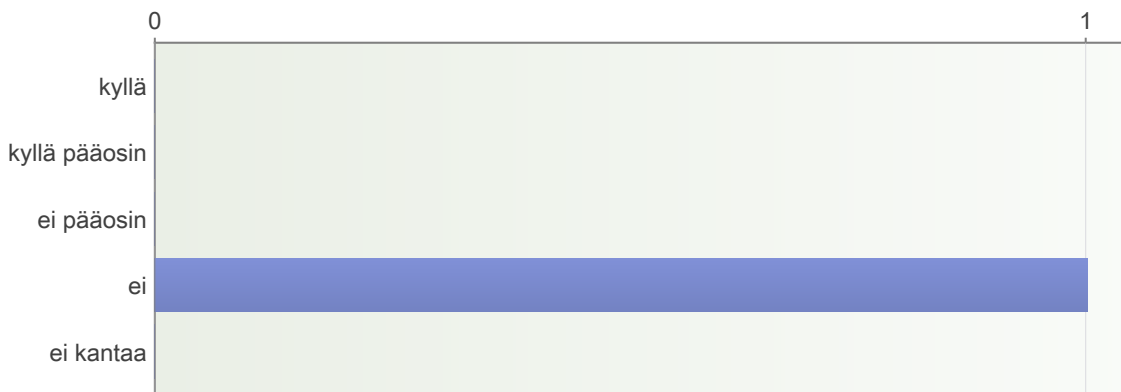
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rajaukset ovat liian laajoja. Vähimmäistaso, 15% on perusteeton kiinteä määrittely eikä se sellaisenaan sovellu maakuntien erilaisiin olosuhteisiin. Asiakassetelin myötä toimintaa joudutaan merkittäväällä tavalla yhtiöittämään.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetointi ei ole vakiintunut käsite ja siitä ei ole Suomessa kokemusta. Tarvitaan siirtymäaikoja ja kokeiluja niin toimijoiden kuin asiakkaidenkin näkökulmasta.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

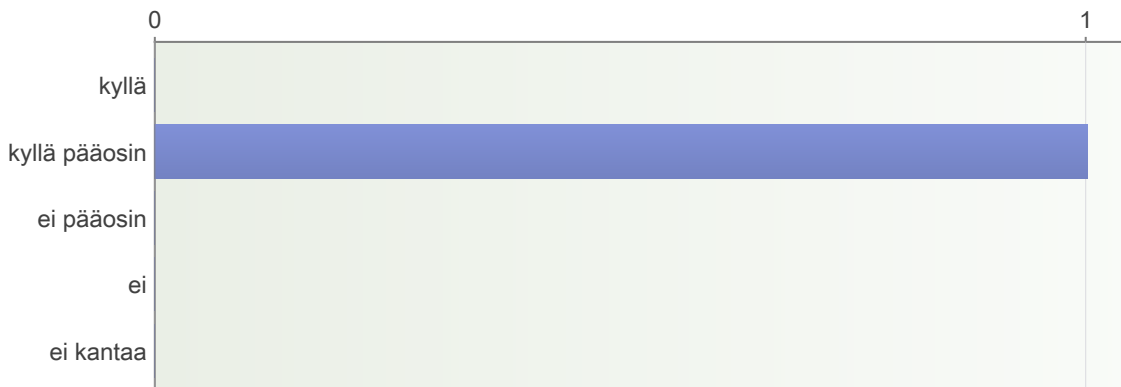
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuettu päätöksenteko on määritelty epäselvällä tavalla ja sen rooli suhteessa esimerkiksi palveluohjaukseen on ontuva.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

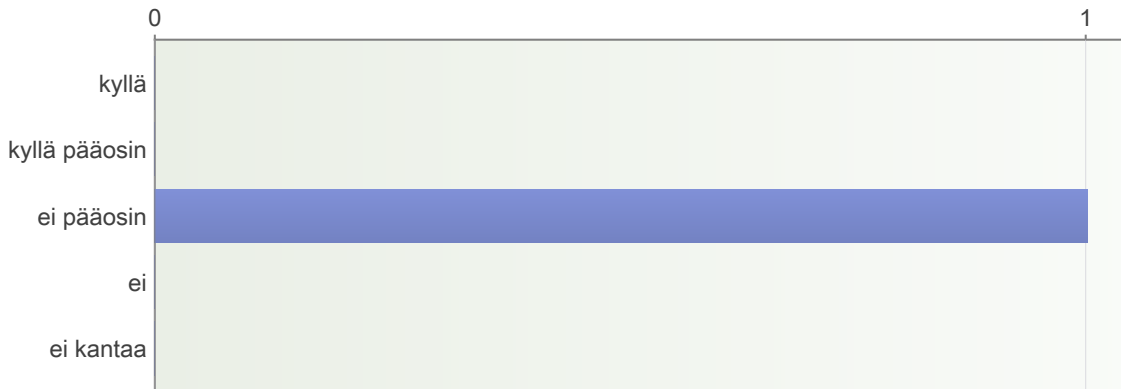
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksymismenettely aiheuttaa hallinnollista lisätyötä ja sopimusosaamista nykyistä enemmän.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

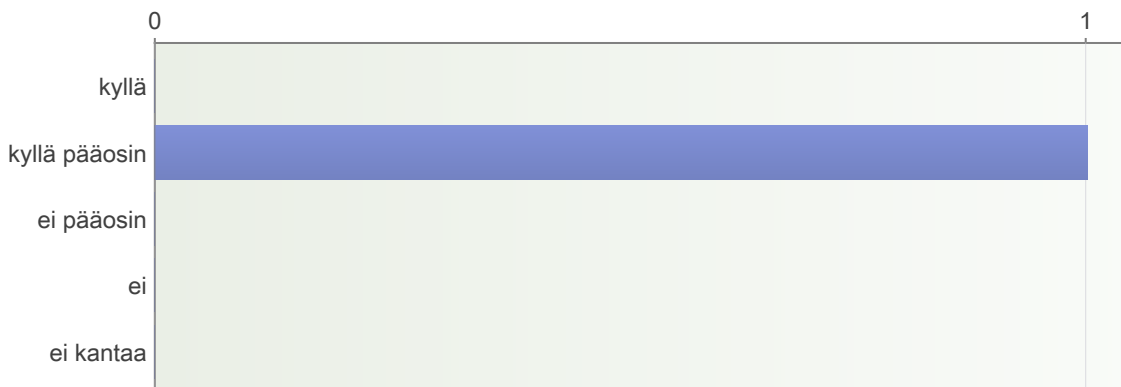
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sopimusten ohjaaminen on hankalaa, kun maakunta tai suoran valinnan tuottaja ei voi vaikuttaa suoraan tuottajan toimintaan.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

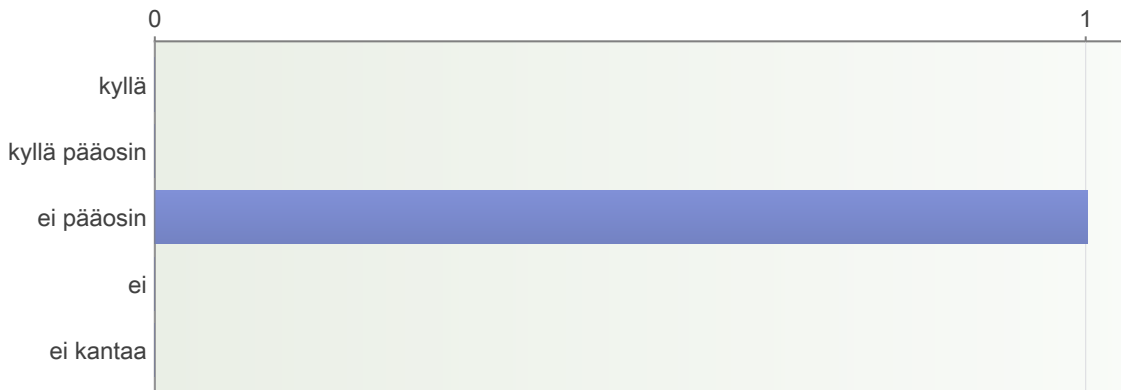
Vastaajien määrä: 1

- Palvelun tuottajan velvoitteet karsivat mahdollisesti jo toimivia yrityksiä.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

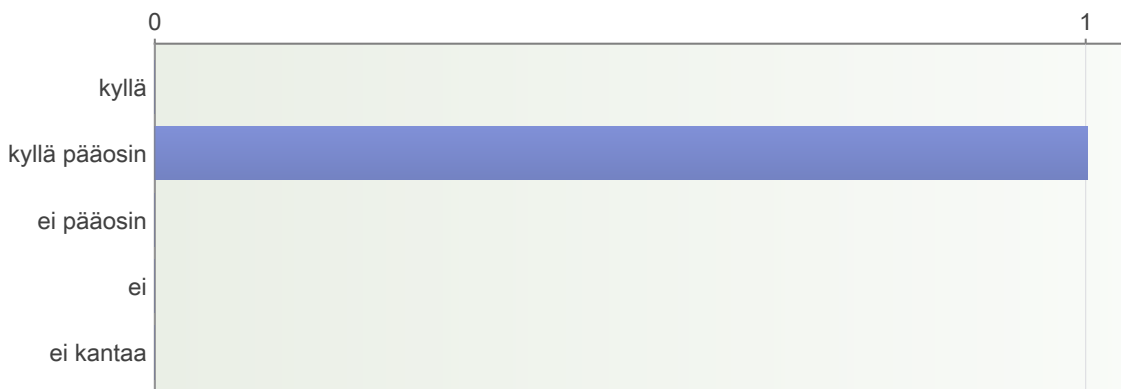
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Määräytymisperuste voi ohjata suuren palvelutarpeen asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Se voi myös ohjata kohdennettuun asiakashankintaan.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

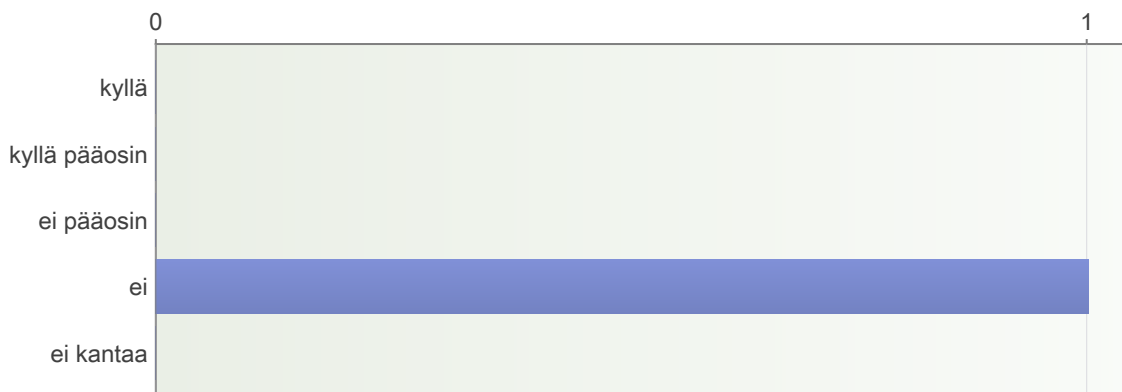
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa voi lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

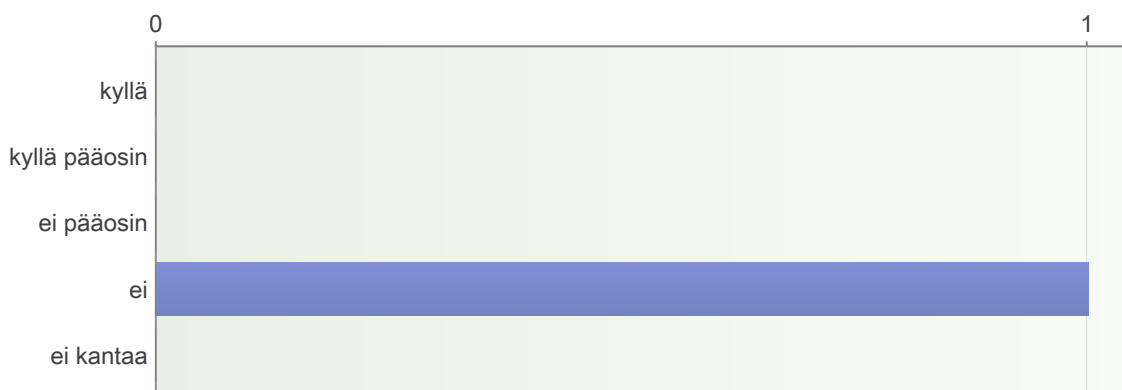
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinoiden avautuminen suunnitellusti sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto on riski palvelujen jatkuvuudelle. Valmistelu-aika on liian lyhyt eikä aikataulua ole mahdollista käytännössä toteuttaa. Tietojärjestelmiä ei voida suunnitella ennen kuin lainsäädännön yksityiskohdat ovat selvät.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

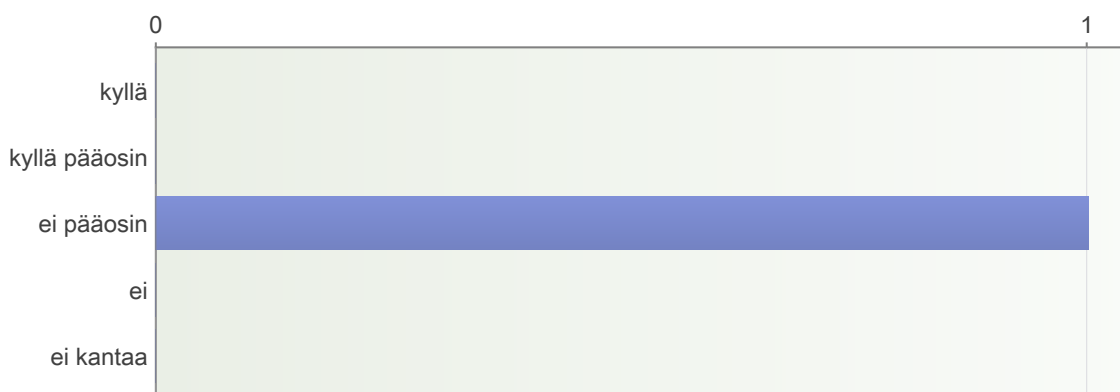
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö vaikeuttaa järjestämisvastuun toteuttamista.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

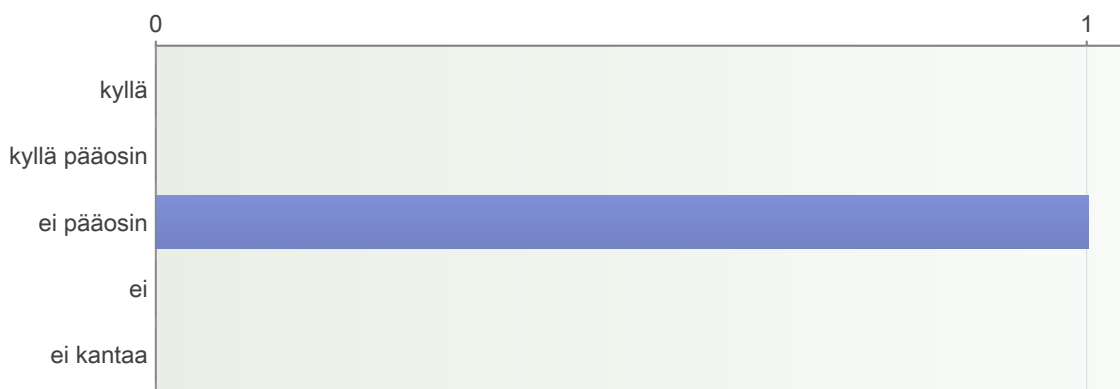
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellytykset varmasti ovat olemassa, mutta tuottajakorvaukset ja ehdot vaikuttavat lopputulokseen markkinoilla. Alueelliset eroavaisuudet tulevat varmasti näkymään.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Markkinat keskittyvät suuremmille toimijoille ja tuottajaorganisaatioille väistämättä. Velvoitteet, jotka liittyvät mm. tietojärjestelmiin ja raportointiin, ohjaavat kehitystä tähän suuntaan.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

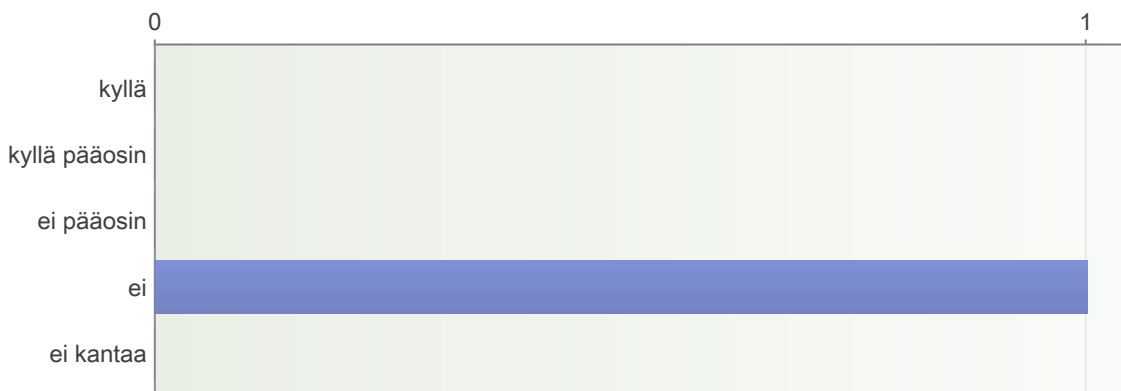
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus voi lisätä sitoutumista omaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviin asioihin, hoitoon ja palveluun. Valinnanvapaus voi ohjata kysyntää kuitenkin myös epätarkoituksenmukaisella tavalla.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

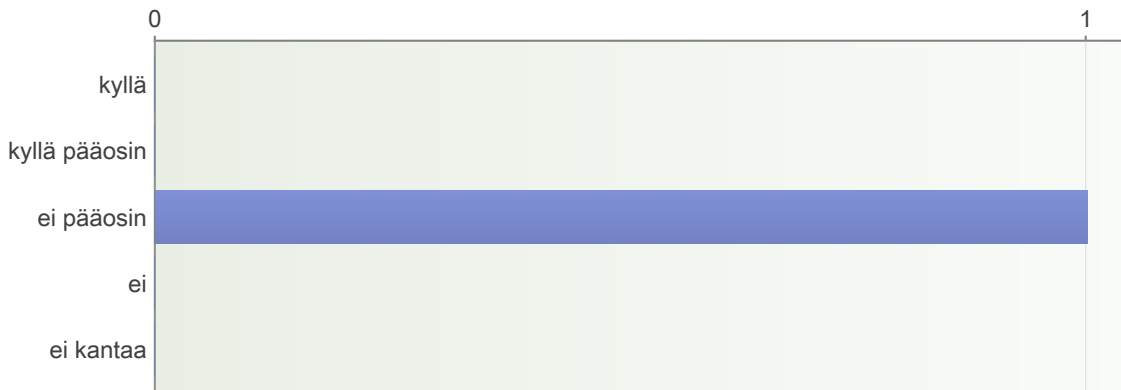
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus parantane palvelujen saatavuutta, mutta riskinä on maantieteellinen keskittyminen. Kustannusten kasvu on myös riski, kun asiakas voi valita yksityisen palveluntuottajan julkisen terveydenhuollon asiakasmaksulla.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suuren muutoksen vaikutusarviointi on osin tehty oikein mutta ei varmasti vielä riittävästi valmistelun keskeneräisyydestä johtuen.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Itä-Savon sairaanhoitopiiriin jo integroitu ja pitkälle kehitetty palvelujärjestelmä (perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito ja sosiaalipalvelut samalla järjestäjällä) ja sen hyödyt pitää turvata. Palvelu- ja hoitoprosessia pitää pystyä johtamaan yhdestä palvelutuotantoyksiköstä, muutoin tavoitteet eivät toteudu.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus ei kohtaa tavoitteita, jotka sote- ja maakuntauudistukselle on asetettu. Palveluiden tuotanto pirstoutuu maakuntien ohjauksen ulkopuolelle. Valvonnan ja ohjauksen suunnittelu on vielä keskeneräinen.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

-

47§ Palvelun tuottajan vastuu palvelusta jää epäselväksi; kuka on vastuussa hoitokomplikaatioiden tai vastaavien korjaamisen kustannuksista, kun palvelu toteutetaan maksusetelillä?

Siirtymäsäännökset, 72§: Suoran valinnan palvelujen tuottamista siirtymäaikana tulee selventää. Voiko maakunta toimia suoran valinnan tuottajana liikelaitosmuodossa lain siirtymäaikana 2019 ja 2020?

Valinnanvapauden lisäämiseksi olisi mahdollista valmistella määräaikainen kokeilulaki.